

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 614/2025-19

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Dudítša (sudca spravodajca) a sudcov Libora Duľu a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] zastúpeného Mgr. Vladimírom Šárnikom, advokátom, Rožňavská 2, Bratislava, proti postupu Správneho súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. BA-5S/19/2019 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Správneho súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. BA-5S/19/2019 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.
2. Správnemu súdu v Bratislave **p r i k a z u j e**, aby v konaní sp. zn. BA-5S/19/2019 konal bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie v sume **3 000 eur**, ktoré **j e** mu Správny súd v Bratislave **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Správny súd v Bratislave **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **771,68 eur** a zaplatiť ich právnemu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa, skutkový stav a sťažnostná argumentácia

1. Uznesením ústavného súdu č. k. IV. ÚS 614/2025-11 z 13. novembra 2025 bola na ďalšie konanie prijatá ústavná sťažnosť, ktorou sa sťažovateľ domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom správneho súdu v konaní vedenom pod sp. zn.

BA-5S/19/2019 (pôvodne vedenom na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 5S/19/2019). Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd prikázal správne mu súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov. Zároveň žiada o priznanie finančného zadost'učinenia vo výške 14 000 eur a náhrady trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ podal 15. februára 2019 na krajskom súde žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí Okresného úradu Bratislava z 20. augusta 2018 a 11. decembra 2018 vo veci posudzovania vplyvov sanácie environmentálnej záťaže na životné prostredie. V napadnutom konaní, ktoré je od 1. júna 2023 vedené na správnom súde, nebolo do dňa podania ústavnej sťažnosti právoplatne rozhodnuté. Sťažovateľ je presvedčený, že v dôsledku zbytočných prietáhov súdu došlo k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Sťažovateľ zrekapituloval doterajší priebeh napadnutého konania, poukázal na viaceré úseky nečinnosti súdu, pričom osobitne zvýraznil, že konajúci súd (pôvodne krajský súd, v súčasnosti správny súd) je v konaní kontinuálne nečinný už od 20. apríla 2021. Z celkovej doby konania trvá celková nečinnosť súdu takmer 6 rokov. Sťažovateľ svojím konaním k prietahom nijako neprispel, konanie nemaril, nezdržoval a všetky procesné povinnosti si riadne plnil.

II.

Vyjadrenie správneho súdu

3. Predsedníčka správneho súdu vo svojom vyjadrení, opierajúc sa o písomné stanovisko aktuálnej zákonnej sudkyne, zrekapitulovala doterajší priebeh napadnutého konania chronologickým prehľadom procesných úkonov súdu vykonaných v danej veci. Zároveň poukázala na vysokú pracovnú preťaženosť správneho súdu a súvisiacu personálnu poddimenzovanosť, ktorá mala nepochybne vplyv na celkovú dĺžku napadnutého konania.

4. Ústavný súd nepovažoval za účelné vyzývať sťažovateľa na zaujatie stanoviska k vyjadreniu, keďže jeho obsah nevedol k pochybnostiam o potrebe vyhovieť ústavnej sťažnosti v jej esenciálnej podstate (porušenie označených práv).

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

5. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť. Pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote vychádza z účelu tohto základného práva, ktorým je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu.

6. Pri posudzovaní, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd spravidla zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú (i) právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníka súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) a jeho význam pre sťažovateľa.

7. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, po právnej stránke ide o vec, ktorá patrí k štandardnej agende správnych súdov. Z obsahu ústavnej sťažnosti, chronológie procesných úkonov ani vyjadrenia správneho súdu nevyplýva žiadna osobitná okolnost', na základe ktorej by napadnuté konanie bolo možné považovať za osobitne skutkovo zložitú. Napriek tomu ústavný súd uznáva, že určitá zvýšená miera skutkovej zložitosti môže byť konaniu priznaná v dôsledku väčšieho počtu žalovaných.

8. Pri hodnotení správania sťažovateľa ústavný súd konštatuje, že svojím správaním, resp. procesnou aktivitou neprispel k aktuálnej dĺžke napadnutého konania.

9. V súvislosti s posudzovaním postupu súdu prvého stupňa ústavný súd už na úvod konštatuje, že aktuálna celková dĺžka napadnutého konania, ktorá predstavuje dobu 6 rokov a 10 mesiacov od podania žaloby, už výrazne presiahla dĺžku súladnú s obsahom základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Vychádzajúc z chronológie procesných úkonov, ktorá bola súčasťou vyjadrenia súdu, ústavný súd konštatuje, že postup konajúcich súdov bol poznačený výraznou mierou nečinnosti. V úvodnej fáze konania bol postup krajského súdu pomerne plynulý a bez priet'ahov, a to až do 13. novembra 2019, keď vyzval žalovaných na vyjadrenie, a následne bol šesť mesiacov súvisle nečinný až do 11. júna 2020, keď rozhodol o pribratí ďalších účastníkov do konania. Po vykonaní tohto úkonu bol nečinný až do 20. apríla 2021 (10 mesiacov), keď uznesením pribral ďalších účastníkov do konania. Potom bol napokon kontinuálne nečinný až do 11. novembra 2025 (viac ako štyri a pol roka), keď určil termín pojednávania, ktoré by sa malo uskutočniť 16. januára 2026.

10. Ústavný súd uznáva, že dĺžka konania bola sčasti ovplyvnená implementáciou tzv. súdnej mapy a s tým súvisiacou reorganizáciou súdnej sústavy spojenou s prechodom právomocí na správne súdy, ako aj zmenami v osobe zákonného sudcu. Táto okolnost' však nie je objektívne spôsobilá v plnom rozsahu ospravedlniť také dlhé obdobie súvislej nečinnosti konajúceho súdu, ktoré malo za následok vznik zbytočných priet'ahov.

11. Ústavnému súdu je známy personálny stav správneho súdu, ako aj vysoký počet neskončených konaní, ktorý na neho prešiel v dôsledku reorganizácie súdnictva. Priet'ahy v konaní však nemožno ospravedlniť všeobecne známou preťaženosťou sudcov ani množstvom procesných úkonov sudcu; je totiž vecou štátu, aby organizoval svoje súdnictvo tak, aby princípy súdnictva zakotvené v ústave i dohovore boli rešpektované, a prípadné nedostatky v tomto smere nemôžu ísť na ťarchu občanov, ktorí od súdu právom očakávajú ochranu svojich práv v primeranej dobe. Nedostatočné personálne obsadenie súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté priet'ahy, a to len v tom prípade, ak sa na tento účel prijali včas adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov, a tým vykonanie spravodlivosti v primeranej lehote.

12. S ohľadom na celkovú dĺžku napadnutého konania poznamenanú výraznou nečinnosťou súdov dospel ústavný súd k záveru, že súdy konajúce v napadnutom konaní nepostupovali v intenciách potreby čo najrýchlejšieho a efektívneho prerokovania a rozhodnutia veci. Ústavný súd preto dospel k záveru, že postupom správneho súdu (na ktorý sa „preniesla“ aj zodpovednosť pôvodne konajúceho súdu) v napadnutom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (bod 1 výroku tohto nálezu).

13. Vzhľadom na to, že v napadnutom konaní nebolo dosiaľ právoplatne rozhodnuté, ústavný súd prikázal správne mu súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prietahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

IV.

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

14. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, ak k jeho porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva. V okolnostiach veci ústavný súd považoval za primerané priznať sťažovateľovi finančné zadosťučinenie vo výške 3 000 eur, ktoré mu je správny súd povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (bod 3 výroku tohto nálezu). V prevyšujúcej časti požadovaného finančného zadosťučinenia ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu).

V.

Trovy konania

15. Ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov konania v sume 771,68 eur v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za 2 úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a písomné podanie ústavnej sťažnosti) vykonané v roku 2025 podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky. Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2025 v sume 371 eur (1/4 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2025 v sume 14,84 eur (podľa § 16 ods. 3 vyhlášky). Priznanú náhradu trov konania je správny súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. decembra 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu